

עדכונים מהמרכז לקידום מדע אזרחי בבית הספר - עם הפנים לשנת תשפ"ה

שלום לכולם ולכולן,

על אף האתגרים ששנה זו מציבה בפני כולנו, מרכז TCSS ממשיך בפעילות של פיתוח מיזמי מדע אזרחי חדשים, ויישום מיזמים קיימים בבתי ספר. בידיעון הקודם השקנו את "[טעימות מדע אזרחי](#)" - גרסאות פשוטות וקצרות יותר של מיזמי המדע אזרחי שלנו, המותאמות לתקופה הנוכחית, ולשמחתנו נעשה בהן שימוש במספר מיזמים.

על מה עוד נספר בידיעון הזה?

- הזמנה למפגש התנעה לקראת שנת הלימודים הבאה, בו נכיר מגוון מיזמי מדע אזרחי שיהיו זמינים להפעלה בכיתות בתשפ"ה (יתקיים בזום, ב- 27.5.2024).
- האם ידעתם שניתן לערוך מדע אזרחי גם במדעי הרוח? נא להכיר - מיזם "סופרי הגניזה הקהירית"
- מיזם חדש נוסף בתחום הפסיכולוגיה הסביבתית - "טבע-עיר-רגש"
- תענוג לראות תלמידות ותלמידים במוסדות המחקר שלנו - ביקורים שהתרחשו לאחרונה
- ממשיכים בפענוח תעלומת החמציצים גם בעת הזו
- סיכום שנתי ממיזם ספירת הציפורים

ניתן גם לקרוא את [הידיעון בפורמט PDF](#) באתר שלנו.

מפגש התנעה לקראת שנת הלימודים הבאה

אנו שמחים לבשר על מפגש התנעה לקראת שנת הלימודים הבאה, עבור כל המתעניינים בשילוב מדע אזרחי בבית הספר! במפגש נכיר מגוון מיזמי מדע אזרחי שיהיו זמינים להפעלה בכיתות בתשפ"ה, ניפגש עם מובילי/ות המיזמים, ונחשוב יחד כיצד ניתן לשלב את המיזמים בהוראה. במידה והנכם מכירים מיזם מדע אזרחי המיועד לבתי ספר, מוזמנים לפנות אלינו, ונבחן את האפשרות לשלבו במפגש זה. המפגש יתקיים באופן מקוון (בזום) **ביום שני 27.5.2024, אחה"צ**. מוזמנים להירשם [כאן](#), לקבלת פרטים נוספים וזימון למפגש בזום.

האם ידעתם שניתן לערוך מדע אזרחי גם במדעי הרוח? נא להכיר - מיזם "בעקבות הגניזה הקהירית"

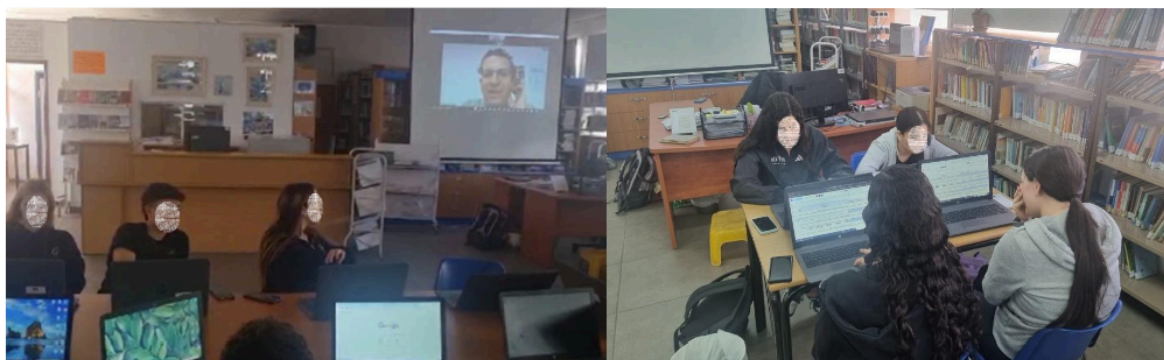
מיזם זה מהווה מדע אזרחי בהיסטוריה והופעל השנה כשותפות בין בתי ספר לבין החוקרים [במעבדת אליהו](#) (מעבדת מדעי הרוח הדיגיטליים באוניברסיטת חיפה), בהובלתו של ד"ר משה לביא. במיזם זה תלמידות ותלמידים לוקחים חלק פעיל בנסיון להבין את אורחות חייהם של יהודי אגן הים התיכון לאורך מאות שנים תוך התבססות על כתבים עתיקים שנגנזו לפני מאות שנים, אך נסקרו כולם, ועומדים כיום לרשות הקהל הרחב שמוזמן לקחת חלק בפענוחם. המיזם הופעל השנה

לראשונה בשני בתי ספר, והולך ומתפתח לאור ההתנסות. בין השאר עיצבנו פעילות [חדר בריחה](#) כ"טעימה" חווייתית למיזם, בה מתנסים בפענוח טקסט עתיק על ידי תעתוק (התאמה בין כתב עברי עתיק לעברית בת ימינו). מוזמנים להתנסות בה!

מפתח אותיות - גניזת קהיר



במהלך חודש מרץ, לקחו תלמידי כיתה י' מבית ספר עירוני ג' בחיפה חלק באירוע מרגש של "תעתוקאטון" (תעתוק + הקאטון). מטרת ההאקתון הייתה לסייע באימון כלי מבוסס בינה מלאכותית המתעתק טקסטים מקוריים מהגניזה הקהירית לעברית באופן אוטומטי. התלמידים השוו את הטקסטים המקוריים לתעתוק ה-AI כדי לאתר טעויות ולשפר את ביצועי ה-AI. אירוע זה התקיים בפריז, והיה חלק מפרויקט בינלאומי לניתוח והנגשה של התרבות והמורשת היהודית השמורה בכתבי יד ([Midrash](#)). לקחו בו חלק אנשים מכל העולם, ורק קבוצת תלמידים אחת שלנו שהשתתפה מרחוק (!). היו רגעי למידה מרגשים, כגון: תלמידה שהתרגשה למצוא את שמה בטקסטים, או תלמיד שמצא חלק מפיוט "אדון עולם" שהוא מכיר מתפילות ערב שבת.



ד"ר משה לביא בשידור ישיר מפריז

תלמידים/ות במהלך עבודת התעתוק

מיזם חדש נוסף בתחום הפסיכולוגיה הסביבתית - "טבע-עיר-רגש"

אנו מתרגשים לספר לכן ולכם על מיזם מרתק אשר יוצא לדרך בימים אלו. במיזם מדע אזרחי-חברתי זה, נבחן כיצד מרכיבים שונים של סביבות עירוניות עשויים להשפיע על הרווחה הנפשית של

התושבים. כדי לקדם תכנון ערים המיטיבות עם הרווחה הנפשית של תושביהן, חשוב להבין את האופן בו מרכיבים שונים בסביבה העירונית כגון: עצים, רכבים נוסעים, ונופים שונים, קשורים לרגשות ולרמת הלחץ הנפשי של הנמצאים במקומות שונים. לצורך איסוף הנתונים פיתחנו אפליקציה חדשה ששמה **IntoMyZone**. באפליקציה ניתן להשתמש ברחבי הארץ והיא קיימת בארבע שפות: עברית, ערבית, אנגלית, ורוסית. **המיזם ייצא לדרך לאחר חופשת פסח**. אנו מזמינים אתכם/ן להיות הראשונים להשתתף במיזם בתקופת ההרצה, לסייע לנו באיסוף ראשוני של נתונים, ולשלוח לנו משובים, שיעזרו לנו לשיפור הפעילות. כדי להתחיל להשתמש באפליקציה יש להיכנס [לקישור](#) ולפעול לפי ההנחיות.

כאן תוכלו לקרוא על הדרכים השונות להשתתף: [במסגרת התכנית החינוכית לבתי ספר](#), [עבור קבוצות במסגרת פרויקטים קהילתיים](#), [ועבור משתתפים בודדים](#).

תענוג לראות תלמידות ותלמידים במוסדות המחקר שלנו - ביקורים שהתרחשו לאחרונה
בחודש האחרון התקיימו שני ביקורים של תלמידות ותלמידים במסגרת **מיזם "סימני דרך למרחב נגיש"** במוסדות אקדמיים. באוניברסיטת חיפה נערך מפגש בין תלמידים/ות ומורים/ות ממרכזי המחוננים והמצטיינים בדליית אל-כרמל ובקרית אתא. בטכניון נערך ביקור של תלמידים/ות וגמלאים הלומדים בתכנית ייחודית בבית ספר קוגל בחולון. ד"ר שגיא דליות מהטכניון, הציג את תחום המיפוי והגיאו-אינפורמציה ואת תרומתו לחברה, והסביר על המחקר שהוא עורך, הפועל להנגשת המרחב הציבורי עבור אנשים עם לקות ראייה, ועל החשיבות של שיתוף הציבור במחקר. ד"ר דלית לן, המובילה את המיזם, בשיתוף אנשי החינוך, הנחתה פעילות מיפוי שהתקיימה במפגש. המשתתפים אספו מידע באזורים שונים בקמפוסים, חקרו, דנו והעלו תובנות לגבי נגישות המרחבים. התנסות זו היא בסיס להמשך השתתפות במיזם המדע האזרחי, למיפוי ביישובים, וליצירת חיבורים בין אוכלוסיות שונות.



ממשיכים בפענוח תעלומת החמצצים גם בעת הזו

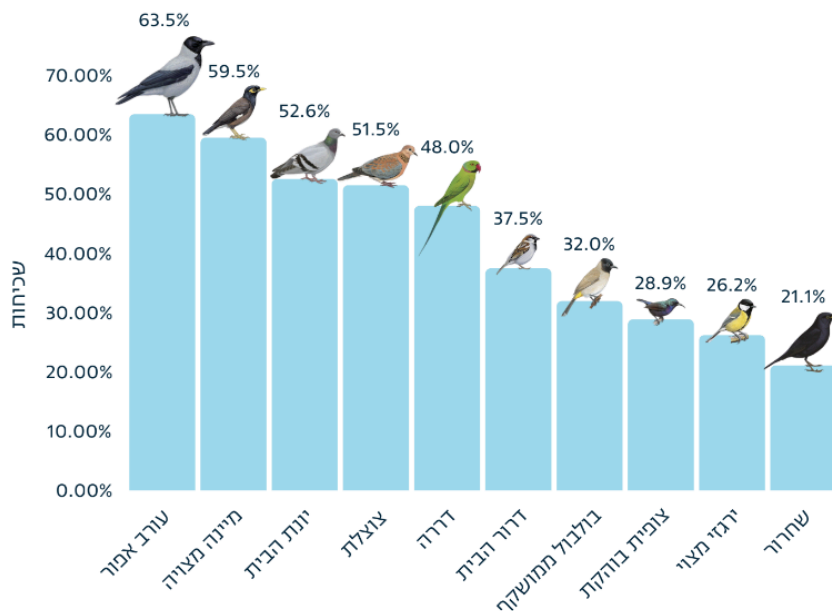
בחודש האחרון מיזם תעלומת החמציצים הגיע לשיאו לקראת סיום פריחת החמציצים ברחבי הארץ. למרות המצב הבטחוני, אנו שמחים לעדכן כי מספר רב של בתי ספר לקחו חלק במיזם במסגרת תכנית הטעימות שפותחה במיוחד לעת הזו. במיזם לקחו בתי ספר מחיפה בצפון ועד נתיבות בדרום. מספר בתי ספר הסתפקו בלמידה והתנסות בכיתה ואחרים יצאו לדגום את אוכלוסיית החמציץ הנטוי הן בסביבה האורבנית והן בשטחי בר בטבע. לבית ספר אליאנס בחיפה, בו עסקו במיזם במתכונתו המורחבת, הגיע לביקור פרופסור עמרם אשל, המדען המלווה את המיזם. במהלך הביקור זכו התלמידות והתלמידים לשיחה מרתקת עם המדען, ויצאו יחדיו לסיור והכרות עם החמציץ הנטוי בשטח הבר הסובב את בית הספר. בהמשך יצאו התלמידים במסגרת שיעורי של"ח לסיור ביער חדרה ודגמו בשטח את אוכלוסיית החמציץ הנטוי באזור.



סיכום שנתי מיזם ספירת הציפורים

ולסיום, שמחים לשתף בסיכום ספירת הציפורים השנתית, שהתקיימה במחצית השנייה של ינואר. על אף התקופה המאתגרת בשל המלחמה והגשמים העזים, התקבלו השנה דיווחים מ- [179 יישובים](#), כש- [133 מוסדות חינוך](#) השתתפו בספירה. על פי התוצאות, אוכלוסיות המיינה והדררה ממשיכות במגמת עלייה בשכיחות, ואוכלוסיות דרור הבית והבולבול הממושקף נמצאות במגמה של ירידה בשכיחות. עם זאת נדרש ניטור ארוך טווח לאורך שנים רבות כדי לקבוע שהמגמות האלה הן

משמעותיות. ניתן לראות את הסיכום המלא [כאן](#).



גרף 1: עשרת המינים הנפוצים בדיווחי 2024 במבט ארצי

משמעות הערך - **שכיחות**: מספר הדיווחים בהם הופיע המין מתוך סך 1269 הדיווחים שהתקבלו. הערך לא מתייחס למספר הפרטים אלא רק לנוכחות של המין.

מאחלים לכולנו אביב פורח, שקט במחוזותינו, והלוואי שהחטופות והחטופים ייזכו לצאת מעבדות לחירות, ולחגוג יחד עם משפחותיהם ואיתנו את חג החירות!

שלכם,

צוות המרכז לקידום מדע אזרחי בבית הספר (TCSS)

להצטרפות לרשימת התפוצה שלנו, לחצו [כאן](#)

